

นวัตกรรม/งานคุณภาพในงานประจำ

ชื่อเรื่อง : สื่อดิจิทัล E – Book “สมุดคู่มือแม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย เพื่อดูแลหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด โรงพยาบาลชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

ชื่อทีม / หน่วยงาน : งานแพทย์แผนไทย

เขียน รูปแบบ 3 P

ปัญหาและสาเหตุ

การดูแลสตรีระหว่างตั้งครรภ์ (ANC) มีจุดประสงค์เพื่อให้มารดาและทารกมีสุขภาพที่สมบูรณ์และแข็งแรง ซึ่งการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์มีประโยชน์อย่างมากในด้านการป้องกัน การรักษา และมีผลลดอัตราการตายของทั้งมารดาและทารก หลักสำคัญประกอบด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวระหว่างการตั้งครรภ์ ตลอดจนถึงระยะหลังคลอด[3] โดยภาวะความเสี่ยงระหว่างการตั้งครรภ์อาจมีโอกาทำให้เกิดความผิดปกติต่อสุขภาพทั้งมารดาและทารกในท้องได้[2] ซึ่งในปี 2563 – 2565 ปัญหาที่พบในหญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC แผนกสูติกรรม โรงพยาบาลชุมแสง ได้แก่ ตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ภาวะซีดขณะตั้งครรภ์ ภาวะเบาหวานในหญิงตั้งครรภ์ ภาวะความดันโลหิตสูงในหญิงตั้งครรภ์ ตลอดไปจนถึงภาวะคลอดก่อนกำหนด และปัญหาในหญิงหลังคลอดที่พบได้บ่อย คือ มีภาวะน้ำนมไหลน้อยหรือไม่ไหลในระยะหลังคลอดซึ่งส่งผลกระทบต่อการเล่นลูกด้วยนมแม่อย่างมาก

ประเทศไทยในยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น[1] ผู้จัดทำจึงมีแนวความคิดในการเทคโนโลยีมาใช้ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย การใช้สมุนไพรในหญิงตั้งครรภ์ การออกกำลังกายในหญิงตั้งครรภ์ การนวดในหญิงตั้งครรภ์ รวมทั้งการดูแลหญิงหลังคลอดตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ในการดูแลตัวเองในระหว่างตั้งครรภ์และเตรียมความพร้อมสำหรับการคลอดในอนาคต

เป้าหมายเพื่ออะไร (P = Purpose)

1. เพื่อประเมินความรู้หญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) ก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมด้วย “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย
2. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจในการใช้ “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยของหญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม)

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน (P = Process)

1. เจ้าหน้าที่พยาบาลแผนกสูติกรรมทำการนัดหมายหญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) เพื่อเข้ารับการอบรมด้วย “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย เพื่อดูแลหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด
2. หญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) ทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการอบรม
3. หญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) เข้ารับการอบรมด้วย “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย”
4. หญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) ทำแบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจหลังเข้ารับการอบรม
5. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 20

ผลสำเร็จของผลงาน (P = Performance)

ข้อมูลทั่วไป n = 45 พบว่า อายุเฉลี่ยช่วง 20 – 29 ปีมากที่สุด ร้อยละ 48.9 รองลงมาอายุ 30 – 39 ปี ร้อยละ 24.4 อายุต่ำกว่า 19 ปี ร้อยละ 22.2 และช่วงอายุ 40 – 49 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 4.4 ตามลำดับ ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 55.6 รองลงมาปริญญาตรี ร้อยละ 26.9 ประถมศึกษา ร้อยละ 13.3 ตามลำดับ และไม่ได้ศึกษา 2.2 น้อยที่สุด และประวัติการให้นมบุตรเคยให้นมบุตร ร้อยละ 71.1 และไม่เคยให้นมบุตร ร้อยละ 28.9

การประเมินทดสอบความรู้ก่อน-หลังเข้ารับการอบรม (ปี 2565) จำนวน 45 ราย

การทดสอบ	n	Mean (ค่าเฉลี่ย)	t	sig
ทดสอบความรู้ก่อนอบรม	45	4.80	-17.914	.001*
ทดสอบความรู้หลังอบรม	45	8.38		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางพบว่า หลังการเข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการอบรม โดยผู้ทำการทดสอบมีจำนวน 45 คน ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเข้ารับการอบรม คะแนนเต็ม 10 ผู้เข้ารับการอบรมได้คะแนนเฉลี่ย 4.80 ส่วนหลังจากที่เข้ารับการอบรมแล้วทำการทดสอบหลังอบรมค่าเฉลี่ยคือ 8.38

ความพึงพอใจในการใช้ “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยของหญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ หญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม)	
	$\bar{X}$	แปลผล
1. เนื้อหาที่น่าสนใจ ครบถ้วน และตรงประเด็น	4.64	มากที่สุด
2. ความสะดวก รวดเร็ว ในการเข้าถึงข้อมูล	4.53	มากที่สุด
3. รูปแบบสื่อที่น่าสนใจ	4.56	มากที่สุด
4. สื่อข้อมูลสามารถนำไปใช้ประโยชน์และปฏิบัติตามได้	4.62	มากที่สุด
5. ระยะเวลา และสถานที่ในการอบรมมีความเหมาะสม	4.56	มากที่สุด
6. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดด้วย ศาสตร์การแพทย์แผนไทยมากขึ้น	4.62	มากที่สุด
7. สื่อข้อมูลมีความน่าเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการดูแล หญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย	4.58	มากที่สุด
8. ความชำนาญและความถูกต้อง แม่นยำ ชัดเจนของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ	4.87	มากที่สุด
9. ระบบการส่งต่อการให้บริการการดูแลหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดจาก แพทย์/พยาบาล มายังแพทย์แผนไทยมีความสะดวก และง่ายต่อการเข้ารับบริการ	4.60	มากที่สุด
10. โดยภาพรวมแล้วท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด	4.68	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า หญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) มีความพึงพอใจในการใช้ “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกรายข้อ

สรุปผลการศึกษา พบว่า หลังเข้ารับการอบรมด้วย “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม นั้นสามารถอธิบายได้ว่า หลังจากผู้ที่ตั้งครรภ์แล้วได้เข้าสู่ระบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์ของโรงพยาบาลชุมชนแสดด้วยสื่อดิจิทัลผู้เข้ารับบริการมีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์และหลังคลอดเพิ่มขึ้น และการประเมินผลความพึงพอใจในการใช้ “E – Book แม่ยุคใหม่ใส่ใจลูกน้อย” ของหญิงตั้งครรภ์ที่งาน ANC (แผนกสูติกรรม) พบว่า มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่สะดวกเข้าถึงสื่อดิจิทัลทางคณะผู้จัดทำได้จัดทำในรูปแบบสมุดในการให้ความรู้เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติตัวที่บ้านได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ปัญหาและอุปสรรค

หญิงตั้งครรภ์บางรายไม่มีเครื่องมือที่สามารถเข้าถึงสื่อดิจิทัลได้